

Nieuw Unicum

Multidisciplinaire behandeling van de gevolgen van MS: ‘van beperkingen naar mogelijkheden’

Inhoud

2.	Inleiding	2
3.	Doelen	2
3.1	Kennis	2
3.2	Vaardigheid.....	2
3.3	Attitude.....	3
4.	Opzet en duur	3
5.	Uitgebreide instructie.....	4
6.	Toelichting workshops.....	5
7.1	Workshop Verliesverwerking	5
7.2	Workshop Voeding en slikstoornissen	6
7.3	Workshop Spasticiteit.....	6
7.4	Workshop Communicatie en MS.....	6
7.5	Workshop Pijn en vermoeidheid	7

2. Inleiding

Bij het beloop van MS treden er in verschillende functie- en gezondheidsdomeinen, veelal in combinatie, (blijvende) stoornissen en beperkingen op. Denk hierbij aan:

- Cognitie en stemming;
- Communicatie;
- Eten en drinken;
- Mobiliteit;
- Darm en blaaswerking.

Daarbij kunnen zich complicaties voordoen en zijn er veel voorkomende verschijnselen als spasticiteit, neuropatische pijn en ernstige vermoeidheid.

Elke behandelaar wordt geconfronteerd met een per patiënt uniek en wisselend beeld van (vaak) gecombineerde stoornissen en beperkingen, die bovendien invloed hebben op elkaar.

Effectieve behandeling van de gevolgen van MS is mogelijk wanneer rekening wordt gehouden met deze wisselwerking. Voor iedere betrokken professional is het daarom noodzakelijk om naast de expertise op het eigen behandeldomein, ook kennis te hebben van de andere beïnvloedende domeinen. Deze benadering staat centraal in de scholing 'Multidisciplinaire behandeling van de gevolgen van MS, van beperkingen naar mogelijkheden'.

Met name in de latere fase van MS kan complexere problematiek ontstaan. Het is belangrijk om dit vroegtijdig te signaleren zodat tijdig de juiste behandeling kan worden ingezet en verergering (zo veel mogelijk) kan worden voorkomen. Op die manier kan de patiënt zo lang mogelijk zelfstandig blijven functioneren en kan kwaliteit van leven worden geoptimaliseerd. De signalen die duiden op complexere problematiek komen uitgebreid aan de orde in deze scholing en hierbij wordt vanuit multidisciplinair perspectief gekeken naar behandelmogelijkheden die door de professional zelf kunnen worden ingezet dan wel waar naar kan worden verwezen.

3. Doelen

3.1 Kennis

- Kunt u de belangrijkste stoornissen beperkingen en complicaties noemen die bij de patiënt met MS kunnen optreden;
- Heeft u kennis van de wisselwerking tussen de verschillende functie- en gezondheidsdomeinen die beïnvloed kunnen worden bij MS en hoe die effect kunnen hebben op het functioneren van de patiënt;
- Heeft u kennis van de factoren vanuit andere functie- en gezondheidsdomeinen die uw behandelgebied kunnen beïnvloeden;
- Heeft u kennis van de mogelijkheden om complicaties bij MS te voorkomen;
- Kent u de voor MS relevante diagnostische interventies die u zelf kunt verrichten, die andere bij MS betrokken (behandel)disciplines (uit uw multidisciplinaire team) kunnen verrichten dan wel die u extern kunt aanvragen;
- Kent u de therapeutische interventies die door uzelf, door andere bij MS betrokken (behandel)disciplines (uit uw multidisciplinaire team), door medisch specialist of deskundigen op het gebied van symptomatische behandeling kunnen worden toegepast bij MS.
-

3.2 Vaardigheid

- kunt u een patiënt met MS informeren over de behandelmogelijkheden van de bij hem/haar optredende complicaties ten gevolge van MS;
- Kunt u een patiënt met MS informeren over de mogelijkheden om de bij hem/haar optredende beperkingen te compenseren;

- kunt u samen met de patiënt met MS anticiperen op de mogelijke gevolgen van de voortschrijdende MS en op basis van de wensen van de patiënt afspraken maken over het toekomstige behandelbeleid (advanced care planning);
- Kunt u tijdig andere disciplines of gespecialiseerde zorg betrekken in het behandelplan;
- Kunt u een behandelstrategie inzetten waarbij rekening gehouden wordt met de wisselwerking met andere relevante functie- en gezondheidsdomeinen.

3.3 Attitude

- Bent u gemotiveerd om in multidisciplinair verband vanuit uw discipline een effectieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van bestaan van de patiënt met MS
- Bent u gemotiveerd om waar nodig patiënten te verwijzen naar specialistische zorg

4. Opzet en duur

Grootte van de groep: minimaal 20 deelnemers
Tijdsduur: 08.30 – 17.30 uur

Doelgroep:

Professionals werkzaam verpleeghuizen, LG-instellingen, revalidatiecentra en eerstelijnspraktijken.

Gericht op disciplines: Specialisten ouderengeneeskunde, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten, (neuro)psychologen, revalidatieartsen die te maken hebben met MS-patiënten, MS-verpleegkundigen.

Programma

- Ontvangst, koffie en thee;
- Introductie van de verschillende domeinen waarop problemen kunnen voorkomen bij MS;
- Korte pauze;
- Cognitie, emotie en gedrag bij MS;
- Presentatie van de casuïstiek;
- Lunch
- Workshop ronde A:
 - Verliesverwerking
 - Voeding en slikstoornissen
 - Spasticiteit
- Pauze:
- Workshop ronde B:
 - Communicatieproblemen
 - Pijn en vermoeidheid
- Plenair terugkoppeling uit de workshops
- Vragen en conclusie;
- Evalueren en afsluiten

5. Uitgebreide instructie

Binnenkomst en ontvangst deelnemers, serveren koffie en thee 08.30 – 09.00 uur

De deelnemers worden door de receptionist welkom geheten en verwezen naar de scholingsruimte. Hier zal koffie en thee worden geserveerd door de dames en heren van de catering.

Beperkt door de MS...en dan? (Introductie van de verschillende domeinen van MS) 09.00 – 10.15 uur

Drs. J. Koops, eindverantwoordelijke arts en hoofd medische dienst bij Nieuw Unicum zal, met behulp van een PowerPoint presentatie de deelnemers meenemen in de vormen van MS en het beloop hiervan:

- Relapsing Remitting MS;
- Secundair Progressieve MS;
- Primair Progressieve MS.

Vervolgens wordt ingegaan op de verschillende domeinen waar zich problemen kunnen voordoen bij MS, zoals:

- Cognitie en stemming;
- Communicatie;
- Eten en drinken;
- Mobiliteit;
- Darm- en blaaswerking.

Wat heeft een probleem in een bepaald domein voor gevolgen voor de andere domeinen? En hoe hiermee om te gaan vanuit de verschillende disciplines. Hierbij wordt ook ingegaan op bij MS veel voorkomende verschijnselen, zoals spasticiteit, neuropatische pijn en vermoeidheid. Centraal staan de mogelijkheden die de patiënt ook bij blijvende gevolgen van de ziekte geboden kunnen worden, en het belang van afstemmen en expertise delen met andere (behandel)disciplines rondom de patiënt.

Op enkele van deze domeinen zal hij dieper ingaan. **Om zo aan te tonen** dat er behandelmogelijkheden zijn en dat we de MS-patiënt ook bij blijvende gevolgen van zijn ziekte wat te bieden hebben. Dit zijn: Slikstoornissen, Darmfunctiestoornissen, blaasfunctiestoornissen en aangezichtspijn.

Pauze 10.15 – 10.30 uur

De mogelijkheid voor het nuttigen van een kop koffie/thee/water.

Cognitie, emotie en gedrag bij MS 10.30 – 11.45 uur

Drs. N. Kant, Neuropsycholoog bij Nieuw Unicum zal de deelnemers met behulp van een PowerPoint presentatie en een fragment van een cliënt uit een Neuropsychologisch onderzoek (toestemming van de cliënt voor gebruik scholingsdoeleinden) vertellen wat er wordt verstaan onder cognitie en hoe dit kan veranderen bij MS. Ze zal de meest voorkomende cognitieve stoornissen, stemmingsproblemen en gedragsveranderingen benoemen met de bijbehorende oorzaken. Dit aan de hand van belevingsoefeningen en het benoemen van voorbeelden. Daarnaast zal zij de deelnemers vertellen hoe om te gaan met deze problemen en wanneer je welke behandelaren moet inschakelen.

Samenvattend:

- Wat is cognitie?
- Cognitie bij MS
 - Veranderingen in het brein;
 - Gevolgen voor hersenfuncties;
- Stemming bij MS (o.a. depressie, angst) ;
- Gedrag bij MS;
- Behandeling.

Bespreken casuïstiek

11.45 – 12.15 uur

Mw. C. Blum, MS verpleegkundige bij Nieuw Unicum zal de case bespreken.

Wat is de situatie op het eerste gezicht?

Waar zit de wisselwerking tussen de domeinen?

Wat zijn de behandelmogelijkheden? (de uitwerking hiervan volgt in de workshops in de middag).

Alle deelnemers krijgen de case mee op papier.

Lunch

12.15 – 13.15 uur

Voor alle deelnemers wordt een lunch geserveerd.

Workshop ronde A:

13.15 – 14.55 uur

Deelnemers kunnen kiezen welke workshop zij willen bijwonen. De workshops zijn zodanig ingericht dat ze voor elk van de deelnemende disciplines relevant zijn. Hieronder de keuzemogelijkheden:

Onderwerp	Docent
Verliesverwerking	Neuropsycholoog
Voeding en slikstoornissen	Logopedist en diëtist
Spasticiteit	Arts, fysiotherapeut, ergotherapeut.

Pauze

14.55 – 15.10 uur

Gelegenheid voor koffie/thee/frisdrank

Workshop ronde B

15.10 – 16.50 uur

Deelnemers kunnen kiezen welke workshop zij willen bijwonen. De workshops zijn zodanig ingericht dat ze voor elk van de deelnemende disciplines relevant zijn. Hieronder de keuzemogelijkheden:

Onderwerp	Docent
Communicatieproblemen	Neuropsycholoog en logopedist
Pijn en vermoeidheid	Fysiotherapeut, MS-verpleegkundige en neuropsycholoog

6. Toelichting workshops

7.1 Workshop Verliesverwerking

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers de overeenkomsten en verschillen in verliesverwerking bij de patiënt met MS, vergeleken met rouwverwerkingen bij andere verworven aandoeningen;
- Zijn de deelnemers zich bewust van de impact van verschillende aspecten van MS en hun wisselwerking, zoals tussen stemming en cognitie.

Inhoud:

Door een neuropsycholoog en een cliënt met MS wordt gesproken over de gevolgen van MS en het zelfbeeld. Er wordt ingegaan op:

Het continue verwerkingsproces bij steeds meer verlies van functie, toename van beperkingen en participatieproblemen.

Het onzekere toekomstbeeld zonder zicht op genezing en de impact van cognitieve problemen. Wat is de rol van de professional? Wanneer is doorverwijzen aan te raden?

7.2 Workshop Voeding en slikstoornissen

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kunnen de deelnemers de koppeling maken tussen MS, voeding en slikstoornissen;
- Kennen de deelnemers de belangrijkste symptomen met betrekking tot voeding en slikstoornissen bij MS;
- Weten de deelnemers wat diëtiëk en logopedie bijdragen aan de kwaliteit van leven bij een patiënt met MS;
- Zijn de deelnemers zich bewust van de multiproblematiek rond MS en de rol van de diëtist en logopedist hierin.

Inhoud:

Door middel van een PowerPoint presentatie wordt uitgelegd wat slikstoornissen en voeding nu specifiek maakt bij MS. En waarom een multidisciplinaire aanpak zo belangrijk is. De deelnemers weten ook wanneer ze een patiënt moeten doorverwijzen.

Vervolgens gaan de deelnemers aan de slag met de case. De case wordt nabesproken en de verschillende oplossingen worden aangedragen. De workshop eindigt met een vragenronde en conclusie.

7.3 Workshop Spasticiteit

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers de pathologische achtergronden van spasticiteit bij de patiënt met MS;
- Kennen de deelnemers de klinische manifestatie van spasticiteit bij de patiënt met MS;
- Kennen de deelnemers de indicaties en de mogelijke farmaceutische interventies;
- Zijn de deelnemers vaardig in het onderscheiden van zinvolle en niet zinvolle interventies door de fysio- en ergotherapeut;
- Zijn de deelnemers zich bewust van de multiproblematiek rond MS en de wisselwerking die dit heeft met spasticiteit en het effectief inzetten van interventies.

Inhoud:

Behandelalgoritme, medicamenteus.

Vervolgens wordt de casus besproken. Daarna volgt theorie, ondersteund door een PowerPoint presentatie, over wat spasticiteit is en waartoe het kan leiden bij MS. Wat zijn de prikkels en de triggers. Welke multidisciplinaire aanpak is er nodig? De rol van de fysiotherapeut: Houdingsadviezen en bewegingsadviezen. Wanneer moet je doorverwijzen? Naar wie en waarom? Vervolgens zal de case op basis van de gegeven theorie nog een keer worden besproken.

7.4 Workshop Communicatie en MS

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers de rol van taal en cognitie op de communicatie bij patiënt met MS;
- Kennen de deelnemers de mogelijkheden om communicatie te beoordelen;
- Kennen de deelnemers de passende interventies en behandel mogelijkheden.

Inhoud:

Welke invloed heeft cognitie op de communicatie? Hoe onderzoek je dit bij MS? Vervolgens gaan de deelnemers aan de slag met de case. Uitkomsten diagnostiek en behandelplan worden besproken. Tevens wordt besproken wanneer doorverwijzen relevant is.

De workshop wordt ondersteund door een PowerPoint presentatie en geluidsfragmenten (uit een neuropsychologisch onderzoek).

7.5 Workshop Pijn en vermoeidheid

Doelen:

Na afloop van deze workshop:

- Kennen de deelnemers het verschil tussen lokale pijn en centrale pijn en de betekenis daarvan voor de mogelijke interventies
- Kennen de deelnemers de mogelijke interventies en behandelingen bij pijnklachten
- Kennen de deelnemers de mogelijke interventies bij vermoeidheid
- Zijn de deelnemers zich bewust van het belang van de balans tussen belasting/belastbaarheid bij de MS patiënt

Inhoud:

Er wordt aan de hand van een PowerPoint presentatie ingegaan op pijnbeleving (lokale en centrale pijn) en vermoeidheid. De medicamenteuze behandeling bij pijn en vermoeidheid. De belasting en belastbaarheid. Wanneer is doorverwijzen aan te raden. Vervolgens volgt bespreking van de case met de mogelijke oplossingen en is er ruimte voor het beantwoorden van specifieke vragen.

Plenaire terugkoppeling uit de workshops

16.50 – 17.30 uur

Aan de hand van de centrale casus wordt een terugkoppeling gegeven uit de workshops.

Wat nemen deelnemers mee uit de workshops? Welke vragen zijn er nog t.a.v. de casus?

Welke andere vragen zijn er nog?

Tot slot wordt de deelnemers gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. Digitaal of hardcopy.

Na ontvangst van het evaluatieformulier ontvangen de deelnemers per post/e-mail het deelnamecertificaat.